

Sejmovi. 21. okt. Celje, Sevnica; 22. okt. Sv. Peter pod sv. gorami, Ribnica, Dramlje; 24. okt. Cirkovice.

Dopisi.

Iz Maribora. V prijazni okolici našega mesta bo letošnja trgatva po vinogradih kmalu dokončana. Menjši posestniki so precej prve dni oktobra začeli brati, ker se niso nadejali, da bo okoli sv. Terezije prav lepo vreme. Z trgatvijo smemo v obče zadovoljni biti, zlasti ako pomislimo, da drugod nimajo skoro nič, ker jim je toča vse pokončala ali pa spomladanska slana vničila. Zdatno grozdje tudi letos ni, vendar se naliva veliko več mošta, kakor lani, vino pa ni bo boljše od lanskega. Mošt prodavajo po 50—60 fl. štrtinjak, muškatelec pa stane po 16 fl. vedro. Tukajšnji podvzetnik in fabrikant g. Ignacij Denzel je izumil izvrstno sostavo ali mešanico iz peska in cementa za nadelovanje tlakov kraj biš, sten, potem za veže, kleti itd. porabno. Posamezne take ploščice, po 1—1½ cola debele, se dajo kaj lehkno in lepo polagati, so jako trpežne in stanejo po 15—20 kr. vsaka. Kdor si hoče z takimi ploščicami nadelan tlak pogledati, ta se naj poda pred hišo g. Rapoca, železniškemu kolodvoru v graškem predmestju ravno nasproti. — Revščina se prikazuje tudi v našem mestu čedalje bolj žalostno na den; po petkih in tudi po drugih dnevih mrgoli beračev, da drug drugemu dveri odpira. Mali obrtniki pogrešajo dela in nimajo zaslužka, tudi so se letos ljudje, ki sicer na to poprej še mislili niso, kar trgali za dijake; to je slabo znamenje! Pretečene dni je star mož v Dravo šel, drugega so pa komaj na mostu zadržali, da se ni v valove spustil. Pomanjkanje in obup žene ljudi v samomor. — Bivši profesor tukajšnje gimnazije, g. J. Pajk, je dobil profesuro v Riedu v gornji Avstriji ter se je tje podal v začetku šolskega leta. Toda sedaj je zopet tukaj. Podeljeno mu službo je pustil in prevzel vodstvo svoje tiskarne, ker mu to bolje kaže.

Iz Koroškega. Celovski mestni zastopniki, čisti liberalci in same prebrisane glave, slavnemu mestu tako lepo gospodarijo, da so te dni morali od svojega denarničarja slišati čudno vest: mestna kasa je prazna in suha. Liberalni gospodje so se neki strašno debelo pogledovali. — Deželni šolski svet koroški je precej novih učilnih močij nastavil. Kot posebnost pa moramo povedati, da je število novih učiteljc prekosilo število učiteljev, prvih je bilo 8, slednjih pa 6. — V slovenskem Plibergu je majhna deklica morala krave pasti. Ker jej je mrzlo postalo, si je na paši zakurila. Nesrečni otrok se vsede tako blizu ognja, da se jankica užge in ga hudo opeče; 3 dni poznej je deklica morala po groznih bolečinah umreti. — Sv. roženkrančko nedeljo je vsako leto konec božji poti in svetim opraviлом na slovilih Višarjih. Čeravno je

letos bilo slabo vreme in je višave že debeli sneg pokrival, se je vendar k sklepu bilo podalo veliko ljudi iz Koroškega in iz 3 sosednih dežel. Sploh pa je letos na svetih Višarjih kraljico nebeško počastilo izredno veliko romarjev; 18000 izmed njih je ondi prejelo sv. Rešnje telo. — Železnico do italijanske meje pri Pontablu marljivo delajo in jo mislijo kmalu dodelati. Čudno je to, da so te dni prišli ruski podvzetniki in odpeljali iz Trebiža vse šinje v 200 vagonih za rusko železnico, katero stavijo od Sistova v Trnovo. Posestniki, katerim je železnica zemljišče odkupila, niso nič prav zadovoljni, ker se jim je le slaba cena izplačevala, vrh tega pa še izgubijo dosedanja zaslužek pri voznjah. Ljudstvo kraj železnice vidno uboža.

Od Drave. Kmečki sinovi se med domobranci sicer tudi uvrstujejo, a najraje se jemljejo k pešcem in kanonirjem, kjer morajo 3 leta cesarja služiti. Morebiti poreče kdo: „Tri leta, malenkost! Ni še dolgo tega, kar je marsikteri k zbirki šel, a še le čez 8, 12, da celo čez 16 let kot doslužen vojak domu prišel.“ Res, a takrat še nismo imeli postave, da mora vsakdo brez izjeme vojaško suknjo nositi. Takrat je kmet svojega sina še vendar vojaščine odkupiti smel. Takrat so še vendar pustili staremu očetu, osamelej materi sina, edino podporo starišem in domačiji, ki je potem skrbel, da kmetija ni prišla na nič ali celo na boben. A sedaj se malo ali nič ne zmeni za to, če je sin doma krvavo potreben ali ne; da dostikrat se celo za tehtne vzroke in prosilna pisma ne briga; po dolgem in širokem premerijo novince ter mu omislijo belo suknjo na — tri leta. Če oče ali mati ne moreta več gospodariti, če so drugi batje premladi ali pa pri vojaki, in če tudi tega sina, starišem zdatno podporo in edinega zmožnega gospodarja, k vojakom vzamejo na tri leta, ko vendar drugi, posebno mestni postopači in lakto-merci samo 14 mesecev pri domobranci ostajajo, potem je razvidno, kako opravičene da so želje kmetjskih ljudi, naj bi se, ako le mogoče in kedar bo prilika za to, prenaredi vojaška sedanja postava. Nekateri listi so že vedeli povedati, da se neka sprememba snuje. Vendar težko je ugibati, ali bodo spremembe, kakoršnih si kmečki človek želi!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kako sila potrebno bi bilo, da bi sedanja nesrečna doba liberalnega gospodarstva enkrat prenehala, to nam kaže sicer mnogo hvaljena Česka; zaporedom zapuščajo cele rodbine deželo, ker zarad silnih davkov in drugih težkoč v kljub vsej marljivosti in trudu shajati ne morejo; na tisoče najdelavniših ljudi se izseljuje v Ameriko. V gosposki zbornici pa je minister Hlumecki sam sebe in svoje prednike tožil rekoč: vsi smo krivi, vsi smo se pregrešili, a sedaj, pravi, se hočemo poboljšati in železnice, katere smo kedaj prodali

ali podpirali, nazaj kupiti. Zbornica mu je pri-trdila, toda kde mislijo denarjev za nakup železnice vzeti, tega nam liberalni gospodje niso povedali. — V spodnji in gornji Avstriji, potem na Tirol-skem in na Koroškem zborujejo tamošnja kat. pol. društva prav marljivo, povsod se razlaga sedanje nepovoljno liberalno gospodstvo in se pripravljajo na bodoče volitve; tudi v Stradenu pri Radgoni bilo je tako zborovanje, pri katerem je 300 nav-zočim kmetom poročal o svojem delovanju kot po-slanec, knez Alfred Liechtenstein. Kmetje so ga bili tako veseli, da ga bodo zopet in če le mogoče enoglasno izvolili za poslanca. Obečal jim je, delati na znižanje deželnih stroškov in torej za zmanjšanje deželnih doklad. — Na Kranjskem v Litiji sta bila najhujša nemškutarska rogovileža, dr. Eržen in tamošnji apotekar, od sodnije obsojena na 7 in 6 dni v ječo, ker sta se pri zadnjih vo-litvah poslužila nepostavnih sredstev. Je moralo že hudo biti, da se je njima tako trdno na rep stopilo. — Prevzetni naši sosedi Magjari so čakali velikansko sramoto ali „fiasško“. Hotli so 80 mili-jonov na posodo vzeti, pa dati jim jih nihče ni hotel; podpisalo se je samo 47 milijonov. Kako bodo sedaj svoje dolgove plačevali, to je res težko povedati. Ogerski vinotrčci so pri železnicah do-bili celó nizke tarife za izvažanje vina na Švi-carsko, ali kaj hočejo, ker letos vina nimajo! — Magjari ne marajo za pritožbe graničarjev ter bodo z denarji, katere so za posekane gozde v vojaški granici spečali, sedaj stavili magjarsko železnico iz Pešta v Zemun. No, z tujim denarjem je lahko, toda ni lepo, šopiriti se. Hrvati in Srbi so vsled te magjarske nasilnosti močno razjarjeni.

Vnanje države. Najvažnša novica nam dojde iz Francoskega, tam so bile v nedeljo 14. okt. volitve poslancev za državni zbor. Zmagali so republikanci, nasprotniki generala Mak-Mahona in jegovih ministrov, toda ne tako sijajno, kakor so mislili; od prejšnjih 363 poslancev so jih zgubili 43 tako, da jih štejejo samo 320, Mak-Mahonovih poslancev pa je 210; večina je tedaj predsedniku Mak-Mahonu sovražna. Ali se bo sedaj ta z repu-blikanci porazumil ali jih zopet razpustil, to se bo v kratkem že moralo odločiti. Kakoršni ljudje so Mak-Mahonovi sovražniki, to so pokazili pred volitvami v Lyonu, kder je republikanska družal vdrla v cerkvo, pobožne molilce razgnala in atarje, križe, prižnico razbila. — Prusko-nemški minister Bismark snuje zvezo Italije, Nemčije in Avstrije (?) zoper papeža in hoče po smrti Pija IX. volitev novega papeža zabraniti. Neumno početje, ki se vedno in vedno zaletava z trdo bučo v skalo sv. Petra, da se ob tej razbije! — Turkoljubi so po-slali na Rusko 50.000 pušek, da bi ondí punt zoper carja vneli, pa se jim ni posrečilo, puške so ruske straže na meji pobrale. — Greškemu kralju so Angleži nasetovali, naj ne začne no-bene vojske zoper Turke, sultan sam se mu je pa budo pogrozil, če ne odloži orožja; greški kralj je

obema možko odgovoril, da ne more mirno gle-dati, kako se strašno umarjajo in ropajo Grki na Turškem; vsaki čas je pričakovati, da se vname boj med Turčijo in greškim kraljestvom; isto velja tudi o Srbiji. Rusi so obečali za vsaki mesec 1 milijon rubljev podpore Srbom, brž ko stopijo v boj. Anglež dr. Shiemann je bosenske vstaše na-govarjal, naj se podvržejo sultanu, vstaši pa so mu rekli, da rajši vsi umerjejo, pod Turkom ne-čejo nikoli več biti!

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Črnogorci so se letos slavno pa srečno borili in zvečinom vrnoli domov, da se spočijejo in ozi-mino posejajo. Sedaj je vsa za boj v Bolgariji namenjena ruska vojska na bojišču, kakih 240.000 mož, in okoli 40.000 Rumunov. Zavolj slabega vremena, deža, snega, blata in zime vojaki veliko trpijo; tudi dovažanje živeža je včasih v nevar-nosti, ker je silen vihar most pri Nikopolju vtrgal; vojaki delajo kočice iz zemlje. Pretečeni teden so Rusi pobili več sto bašibozukov ropajočih pri Jeleni in Izvoru. Plevni se bližajo čedalje bolj z kopan-jem grabnov in rovov; do velike šance „Osman“ so se Rumuni dokopali tako blizu — 40 korakov — da so Turki kanone iz šance potegnili; šanca je najbrž od Turkov podkopana, da bi jo z smod-nikom raznesli, ko bi Rusi vnjo vdrli. Sicer pa se ne vé, ali bodo Plevno sedaj zopet napali ali še bolj trdno obkolili; celó zajeli še nje niso, ker je Šefket-paša 12. okt. iz Sofije v njo zopet spravil nekaj živeža, 20.000 ovnov pa ima pri Radomircih 15 ur daleč proč, katerih še ni mogel v Plevno vgnati, ker se boji ruskih kozakov. Pred Sulino so ruski brodniki z torpedi zopet 2 leseni turški ladiji in pa 1 monitor hipoma z ljudmi vred vni-čili; turško brodovje je naglo pobegnilo proti Varni. Cesarjevičeva vojska stoji mirno ob Jantri in pri-čakuje napad Sulejman-paše. Radecki je stezo od Šipke do Gabrove z šancami zavaroval. Rusi se resno pripravljajo za boj po zimi, tudi zbirajo re-servistov 140 bataljonov. V Armeniji so Rusi vzeli 5. okt. Veliki-Jagni, 13. okt. jih je Muktar-paša hotel pregnati, je pa bil vržen nazaj, čeravno je 11 bataljonov poslal v ogenj, 1 bataljon mu je bil ves vničen. Za vsem so Rusi do sedaj vjeli 12.680 Turkov. Čeravno Angleži močno pomagajo Tur-kom, vendar ti že sami vidijo, da bo vse zastoj; začeli so torej prositi evropske vlade, naj posre-dujejo, da se bo mir sklenil; toda nihče se strahu pred Prajzom tega storiti ne upa. Turki torej že-nejo v boj vse, kar je za puško. Sulejman-paša zbira vojake blizu Ruščuka ter je posadke iz Šumle in Varne k sebi pozval, 20.000 mož, sicer pa pri nje-govi vojski legar ali tifus grozno pobira ljudi. Pravijo, da hoče pri Oltenici vdreti v Rumunijo, kar je pa popolnem neverjetno; kajti na levici mu stoji ce-sarjevič z 100.000 Rusi, na desnici pa Cimermann z 40.000 vojaki, bržčas se bo z vso silo na enega izmed obeh zagnal. Reuf-paša komandira v Šipk

in ima komaj 6000 mož, drugo je vse mrtvo ali pa Osman-paši v pomoč odposlano. Na Kosovem polju zbirajo Turki vojsko zoper Srbe, iz Novega bazarja in Bosnije pa so pozvali 40 bataljonov tudi Osman-paši v Plevno na pomoč. V Mali Aziji in Siriji so začeli novačenje in kličejo slednje ljudi pod puško, 160.000 novincev, ki bodo pa bržčas prepozno prišli na bojišče. Glavno mesto Carigrad so obdali z 40 novimi šancami. V tem trenutku smo zvedeli odločilno zmago rusko v Armeniji. Veliki knez Mihael je 15. okt. Muktar-pašo razklal na dvoje, en del vojske z Muktarjem vred vgnal v Kars, odvzemši mu več 1000 uvojlencev in 4 kanone, drugi del t. j. 3 divizije pa je potisnil na goro Aladža-dagh, kder so se ob 8. uri zvečer udale; veliko 1000 Turkov, 7 paš ali generalov je uvojljenih in 32 kanonov zaplenjenih. Hvala Bogu! Slava Rusom!

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

IX. Velika stanovitnost in krepka vstrajnost bo Rusom pomagala do zmage tudi v Aziji; deloma so jo že dosegli, deloma se pa ravno sedaj naklanja na njihovo stran. Kavkaz je že potrebljen turške druhali, v Armeniji pa tiščijo Muktar-pašo zmagovito nazaj. Veliki knez Mihael, brat ruskega carja, je meseca aprila udaril na Turke z 100.000 vojaki. Prvi oddelek velike vojske je kraj Črnega morja prodiral naprej proti Batum-u, kder so bili Turki dobro zašancani in po svojem močnem brodomu v vedni zvezi z Carigradom, od koder so kmalu dobili toliko pomoči, da so imeli več sile zbrane, kakor pred njimi stoječi ruski general Oklobžijo; tega so brž ustavili in ga še celó do ruske meje potisnili nazaj. Drugi oddelek je mahnil čez Ahalčik po visokih planinah in z naskokom vzel veliko turško mesto in trdnjavo Ardahan. Tretji in največji oddelek je iz Aleksandropolja marširal pred Kars, najbolj močno turško trdnjavo v Armeniji. Turški general Muktar-paša se ni upal v mestu ostati, marveč zapustivši nekaj vojske v njem, se je pred Rusi pomikal nazaj čez goro Saganluk proti glavnemu mestu Erzerumu, da bi nabral čedalje več vojakov in svoje slabe trume pomnožil in ojačil. To se mu je tudi bolj posrečilo, kakor so Rusi pričakovali. Angleži so Turka začeli zdato podpirati z oficerji, orožjem, streljivom, živežem, obleko, brodomom za prevažanje vojakov po Črnem morju in posebno še z denarjem. Kmalu so angleški poslaniki naščevali in z obilim zlatom podmitali divje Kurde, kateri prebivljejo od Armenije na južni strani tje dol, kder je nekdanji sloviti Babilon ob reki Eufrat pozidan bil; 40.000 Kurdov se je vzdignilo in drapalo proti Armeniji, vodil jih je Izmail-paša. Med tem je tudi Muktar-paša dobil toliko pomoči, da je imel 90 bataljonov, t. j. blizu 45.000 mož in 115 kano-

nov. Največja zadrega za Ruse bil je pa upor mohamedanskih prebivalcev silnih Kavkazskih planin, ki so se zoper Ruse vzdignili Mihaelu za hrbotom in mu zvezo z Rusijo pretrgali razve une čez Hvalinsko morje v Astrahan na Volgi. Upor je bil tem nevarniši, ker je turški general Fazli-paša 22.000 mož čez Črno morje prepeljal, jih v temni noči izbarkal in z pomočjo mohamedanskih Abhazev vzel rusko mesto Suhum-kale. Ruski general Ševčenko bil je preslab, da bi se mu zamogel zdato upirati, Fazli-paša ga je vedno dalje tiščal nazaj tje do vode Ingur. Ta vspeh turški je še upor mohamedanskih planinčanjev le prav zanetil. Vzdignila se je vsa Četma in Dagestan, velika dežela na izhodu znožju Kavkaza kraj Hvalinskega morja. Rusi bili so sedaj res v velikih, nepričakovanih zadregah, toda obupali nikakor niso, marveč, kakor se za velik narod spodobi, krepko, moško ravnali. Najprvle so Melikova in Terguzakova pozvali nazaj na rusko mejo, da bi svoje moči bolj zgostili in tako turški naval strpeli, dokler jim ne dojde pomoči iz Rusije. To so tudi srečno dognali, čeravno sta Terguzakov in Melikov v nesrečni bitki pri Dagbaru in Zevinu, 20. in 25. junija zgubila veliko ljudi in nado, zediniti se in vzeti Erzerum, kateremu sta bila do 18 ur blizu prišla. Terguzakov se je pred Izmail-pašem pomeknil nazaj v Igdir potem, ko je ruske vojake od Kurdov v Bajazidu obkoljene junaško pogin otel; v Igdiru se je pa tako zašancal, da Izmail-paša ničesar ni mogel zoper njega opraviti, čeravno je bil 4krat močnejši od njega. General Melikov se je vrnil nazaj pred in za Kars, ko je med tem veliki knez Mihael vse težke kanone, za obleganje močnega mesta namenjene, previdno odpravil v Aleksandropol. Muktar-paša je pa za umikajočimi se Rusi krepko pritiskal ter se vpricho ruske meje in taborja močno zašancal na skalnih višinah, ki se vijejo od Karsa na južni strani proti izhodu. Med Karsom, rusko mejo in omenjeno višino se razprostira velika planjava, kder so bili 28. julija, potem 18., 25. in 28. avgusta krvavi boji, toda brez odločbe; Turki niso mogli na Rusko vdreti, Rusi pa ne Turkov pregnati iz silno zašancanih višin: Kisil-tepe, Subotan, Hadživali in Visinkioj, potem dveh hribov, ki stojita sredi planjave: Mali in Veliki Jagni. Med tem ko so Rusi Muktar-pašo in Izmail-pašo pred Karsom in Igdirom srečno zadržavali, so, dobivši dovolj pomoči iz Rusije, začeli zatirovati mohamedanski upor v Kavkazu. V Četmi so ga najprej zadušili, upornike so ali pobili ali daleč v globoko Rusijo odgnali; potem so se lotili Dagestana in Abhazije. Tukaj je že koncem meseca avgusta vse bilo zopet pod rusko oblastjo. General Alhazov je upornike večkrat strašno pobil in Fazli-pašo premagal pri vodah: Ingur, Galizga, Kodor in naposled pred mestom Suhum-kale tako, da je 1. septembra Turk pred Rusom pobegnil na morje. Mesto so Turki tako razdrli, da so ostale samo 3 hiše, lepe vrte v okolici so ti divjaki popolnem uničili. Hotli so tudi